

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності
091 «Біологія»
«Фіторізноманіття в просторі і часі»

Компетентність досліджувати флору і рослинність України у просторі та часі (у тому числі реконструювати минулі, аналізувати сучасні та прогнозувати майбутні зміни рослинного покриву), виявляти чинники та закономірності цих змін

Здатність через розуміння сучасних тенденцій у вивченні фіторізноманіття на основі концепції "нового еволюційно-го синтезу" вивчати стратегічні й практичні аспекти збереження біорізноманіття.

Знання сучасних тенденцій у вивченні фіторізноманіття як важливої складової однієї з базових та інтегративних концепцій сучасних природничих наук; структурних та функціональних рівнів фіторізноманіття; основних етапів еволюційної історії біосфери та загальної філогенії органічного світу.

Уміння застосовувати принципи сучасної філогенетики, систематики та номенклатури; класичні й сучасні методи вивчення фіторізноманіття; розуміти стратегічні й практичні аспекти його збереження та де знайти основні відомості про біорізноманіття.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен / залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабораторні	Практ./ семін.	Самост.робота
Ш.1.1. (класифікація 2016 р.)	Фіторізноманіття в просторі і часі	Екзамен	10	-	10	25

Тема 1. Основні концепції біорізноманіття. Глобальна роль біорізноманіття та його значення для людини. Збереження біорізноманіття як глобальна проблема. (4 год.).

Тема 2. Фіторізноманіття як один з основних компонентів біорізноманіття. Сучасні джерела інформації про фіторізноманіття. Фіторізноманіття України та його охорона (4 год.).

Тема 3. Концепції глобальних змін та філогенетичного Дерева життя та їх роль у пізнанні та збереженні біорізноманіття. Динаміка біорізноманіття у часі й просторі: історична біогеографія, екологія та глобальні зміни. (4 год.).

Тема 4. Біологічна систематика та її роль у пізнанні і вивченні біорізноманіття. Ботанічна та мікологічна номенклатура: основні принципи Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів та рослин. (4 год.).

Тема 5. Сучасний комплексний підхід до пізнання і вивчення біорізноманіття: роль еволюційного вчення, палеобіології, філогенетики, біологічної систематики, молекулярної біології, біогеографії та екології. (4 год.).

2-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен / залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабораторні	Практ./ семін.	Самост.робота
Ш.1.1. (класифікація 2016 р.)	Фіторізноманіття в просторі і часі	Екзамен	10	-	10	25

Тема 6. Походження та рання еволюція життя. Загальна філогенія світу живого.

Симбіогенез та його роль в еволюції. (4 год.).

Тема 7. Докембрійська біосфера. Едіакаро-вендська біота та кембрійський еволюційний "вибух": еволюційне значення для біогеосистеми Землі. (4 год.).

Тема 8. Основні тенденції еволюції живого у палеозої. Колонізація суші рослинами, тваринами. Біогеосистемні наслідки колонізації суші рослинами. (4 год.).

Тема 9. Основні тенденції еволюції живого у мезозої. Диверсифікація основних груп наземних хребетних голонасінних та покритонасінних. Коеволюція покритонасінних та різних груп тварин. (4 год.).

Тема 10. Основні тенденції еволюції живого у кайнозої. Уявлення про глобальні біогеосистемні кризи в історії Землі. (4 год.).

Література:

Коул Т.К.Г., Хільгер Х.Г., Мосякін С.Л., Одінцева А.В. Філогенія Покритонасінних – Систематика квіткових рослин (2016) (Ukrainian version of: Angio-sperm Phylogeny Poster – Flowering Plant Systematics) DOI: 10.13140/RG.2.1.4713.9445

Taylor T.N., Taylor E.L., Krings M. Paleobotany: The Biology and Evolution of Fossil Plants (Second Edition) Amsterdam etc.: Academic Press & Elsevier, 2009.

Мороз С.А. Історія біосфери Землі в 2-х т. К.: Заповіт, 1996

Сох В.С., Moore P.D. Biogeography: An ecological and evolutionary approach. Ed. 7. London: Blackwell Publ., 2005.

Програму підготував

чл.-кор. НАН України, д.б.н., професор

С.Л. Мосякін